

Oponentský posudek

bakalářské práce Ivety Tomečkové

"Danny Smiřický v prózách Josefa Škvoreckého"

Pisatelka si zvolila podnětný přístup ke Škvoreckého próze - sleduje vývoj jedné hlavní postavy, která nejen spíná různé texty, ale navíc představuje sociokulturní fenomén spisovatelovy generace, popřípadě důležitý prostředek autobiografického ladění moderní epiky po 2. světové válce. Tomečková přitom těží jak z vlastních čtenářských zkušeností a osobního zaujetí Škvoreckého prózou, tak z četných odborných prací týkajících se teorie literární postavy i literárněhistorického vymezení prozaikovy tvorby.

Pomineme-li pisatelčinu stylistickou neobratnost, která rozostřuje celý výklad, od počátku pojednání je zřejmá jistá neujasněnost pojmu "hrdina" (event. literární postava). Kdyby nečerpala ze Slovníku literární teorie (1977; viz nepřesná citace autorského kolektivu, s. 3), ale více se věnovala fundovaným naratologickým studiím (Hodrová, Kubíček, Jedličková, Chatman, Kenanová atd.), nemohlo by se jí stát, že nakládá s postavou jako s reálně existující osobou, pomíjí její vazby jak tematické, tak kompoziční a jazykové, neuvědomuje si ironickou hru Škvoreckého s autobiografičností a mnohé další jevy. Nepřekvapuje pak ani, když Tomečková při jednostranném chápání Dannyho podle "živé předlohy" samotného spisovatele nevidí v literárním hrdinovi ztělesnění generační "intelektuální" nerozhodnosti, prožitky mladé české inteligence na křižovatce dějin a posléze v konfrontaci s exilem.

Místo zmíněných možností se pisatelka omezuje pouze na povrchní charakteristiky Dannyho v různých životních situacích, např. v souvislosti se Zbabělci ("dává nám možnost realisticky nahlédnout nejen na události odehrávající se v jeho rodném městě, ale co víc, nahlédnout můžeme také do jeho nitra...", s. 14). Kromě toho charakterizuje postavu vesměs podle cizích názorů (Kosková, Trensky aj.) bez sebemenšího náznaku osobitého pojetí hrdinových osudů. Cožpak se třeba nenabízela interpretace generační - dnešní jiné chápání dávných zážitků (milostných, hudebních, politických, náboženských) na základě odlišných životních zkušeností? A kde zůstal zřetel k jazyku válečného mládí, vojenských let za stalinismu anebo v kanadské emigraci? Kam se poděl komplikovaný vztah autorského vypravěče

k postavě, která není pouhým alter ego? Na druhé straně nutno však ocenit pisatelčinu poctivou snanu důkladně pročíst Škvoreckého texty, vybrat výstižné citáty a konfrontovat vlastní pozorování s recenzemi a vědeckými studiemi. Škoda jen, že celá práce trpí přílišným respektem k cizím pohledům. Přesto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení známkou **d o b ř e**.

13.8.2009

Doc. PhDr. Petr Poslední, CSc. |

